

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ПРЊАВОР
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ**

Карађорђева бр. 2, Прњавор, тел/факс: +387 51 663 740
e-mail: opstina@prnjavor.ba, www.prnjavor.ba

**ПРОГРАМ МЈЕРА
систематске превентивне дезинсекције и дератизације
на подручју општине Прњавор
за 2023. годину**

**ПРЕДЛАГАЧ: Начелник општине
ОБРАЂИВАЧ: Одјељење за инспекцијске
послове**

Прњавор, новембар 2022. године

На основу члана 16. Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“ број 90/17,42/20, 98/20, 63/22), члана 37. Статута општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“ број 15/17 и 12/18) и члана 161. Пословника Скупштине општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“ број 21/17, 23/17 и 32/17), Скупштина општине Прњавор на сједници одржаној _____ 2022. године, донијела је

ПРОГРАМ

МЈЕРА СИСТЕМАТСКЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ДЕЗИНСЕКЦИЈЕ И ДЕРАТИЗАЦИЈЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПРЊАВОР ЗА 2023. ГОДИНУ

I

Увод

Видно је да су присутне све веће климатске промјене које имају велики утицај на појаву и мутацију глодара и узрочника појаве заразних болести. Једна од посљедица климатских промјена је и њихов утицај на појаву, распрострањеност и сезонске варијације заразних болести људи. То у ствари подразумева појаву и ширење већ постојећих заразних болести на подручјима гдје их раније није било, али и појаву нових заразних болести.

Највећи утицај климатске промјене имају на векторске заразне болести. То су болести чији узрочник извјесно вријеме, прије него што доспије у организам свог домаћина, проведе у вектору (комарци, крпељи и различите друге врсте инсеката). Вектори су организми који немају механизме за одржавање тјелесне температуре, па директно зависе од спољашње температуре. Одговарајућа температура и влажност ваздуха су основни предуслов за развој јаја и ларви инсеката у одрасле јединке, тако да у условима високе температуре и велике влажности њихов број може да порасте и за неколико пута. Процјењује се да свако повећање температуре ваздуха за 0,1 степен Целзијуса шири станиште комараца и до 150 километара у правцу сјеверне географске ширине земљине кугле.

Због повећања случајева обољевања код људи у свијету и појаве ових обољења у неким европским земљама гдје их раније није било, ове заразне болести су постале пријетеће болести у Европи.

Годишњим планом систематске превентивне дезинсекције на подручју општине Прњавор за 2023. годину дефинишу се мјере превенције векторских заразних болести које могу представљати пријетњу за јавно здравље, и то следеће мјере:

- Сузбијање комараца и других преносиоца заразних болести које треба проводити плански, организовано и дугорочно и најмање два пута годишње,
- Пооштрити извођење мјера дезинсекције, због напријед изнесених чињеница,
- Надлежне институције (Јавна здравствена установа Институт за јавно здравство (у даљем тексту Институт) и здравствена инспекција, инспекција за храну и ветеринарска инспекција требају пооштрити надзор и контролу систематске дезинсекције,
- Извођачи су у обавези:

- Да на вријеме обавијесте надлежне органе општине и Институт о припремним радњама за вршење систематске дезинсекције, што значи да извођач на вријеме треба упознати надлежне установе,
- Донијети оперативни План спровођења дезинсекције тако да и грађани на вријеме буду обавијештени,
- Легла за развој комараца претходно требају бити позиционирана те се на основу тога треба формирати база података са сталним, привременим и потенцијалним леглима;
- Сузбијање комараца се треба вршити свеобухватно при чему рад заснивати преваходно на ларвицидном третману, а сузбијање одраслих форми свести на неопходан оптимум,
- Дезинсекцију вршити еколошки најприхватљивијим биоцидима,
- Правовремено обавијестити становништво о свим активностима везаним за сузбијање комараца. Овакав приступ са тежиштем на ларвицидном третману између осталог има за циљ очување животне средине,
- На основу мониторинга одабрати дозу и концентрацију инсектицида који ће се употријебити (стручни тим),
- Након обављене дезинсекције доставити Институту извјештај о извршеној дезинсекцији.

Рокови за спровођење дезинсекције су март/мај и август/октобар 2023. године, с тим што се рокови за дезинекцију могу помјерити с обзиром на временске услове и појаву или инвазију инсеката.

Годишњим планом систематске превентивне дератизације за подручје општине Прњавор за 2023. године дефинише се:

- Обим посла, односно дефинисаност подручја на коме ће се спровести систематска превентивна дератизација.
- Вријеме извођења,
- Врсте средстава и препарата, њихове количине и начине примјене,
- Обавезе извођача дератизације,
- Начине обавјештавања грађана, правних и физичких лица,
- Обавезе правних и физичких лица,
- Надзор над спровођењем дератизације (врсте надзора, извршиоци).

II Обим посла

Дефинисаност подручја на коме ће се спровести превентивна систематска дератизација:

а) отворени и затворени водотоци, паркови, гробља, површине које нису приведене урбанистичкој намјени, саобраћајнице, мостови, отворена и затворена паркиралишта, тргови, тржнице и пијаце, јавни нужници и друга јавна мјеста на којима постоји могућност задржавања и размножавања штетних глодара,

б) канализациона мрежа за одвођење отпадних и оборинских вода, уређаји за пречишћавање тих вода, те септичке јаме и сл.,

в) шахтови и енергетски канали топоводних, електричних, телефонских и других инсталација,

г) депоније смећа и отпадних материја,

д) објекти и средства јавног превоза (аутобуске станице, гаражни простори и хангари саобраћајних средства за јавни превоз),

ђ) сви објекти и просторије које служе за производњу, прераду животних намирница и предмета опште употребе,

ж) помоћни простори стамбених и стамбено-пословних зграда у свим облицима својине укључујући: подруме, таване, дрварнике, магацинске просторе, дворишта, гараже, отворена и затворена ђубришта,

з) просторије за остављање пољопривредних машина и оруђа, те припадајуће површине тих објеката (дворишта и сл.),

и) неуређене или дјелимично уређене зелене и друге јавне површине у околини стамбених зграда,

ј) подруми, тавани, магацински простори, дворишта, гараже, отворена и затворена ђубришта те пословне и помоћне просторије на којима постоји могућност размножавања глодара, посебно простори за складиштење и припрему хране, те припадајуће површине:

- предузећа, трговачких, угоститељских и занатских радњи,
- хотелско-туристичких, угоститељских, спортских и рекреационих простора,
- предшколских, школских, вјерских установа и институција, ђачких и студентских домова, домова пензионера и других сличних објеката,
- здравствених установа у свим облицима својине,
- објеката за пружање медицинских и хигијенских услуга становништву (педикерски, козметички, фризерски и бријачки салони, центри за масажу, соларијуми, хиропрактичне ординације),
- органа управе, јавних предузећа и установа, привредних друштава организација и других правних лица у свим облицима својине, као и физичких лица која обављају обртничку дјелатност,
- услужних, трговачких, занатских и угоститељских радњи, а нарочито оних које се баве производњом, складиштењем и прометом животних намирница,
- других правних и физичких лица,
- свих осталих субјеката/објеката и других мјеста на којима постоји могућност задржавања и размножавања штетних глодара.

III

Вријеме извођења

Дератизација ће се вршити у двије оперативне фазе рада (прољетна и јесења) сваке календарске године и обавезно се изводи у свакој оперативној фази на свим објектима и просторима који су напријед наведени.

Дератизација се изводи континуирано у току цијеле године, а оперативне (ударне) фазе се изводе у прољетном и јесењем периоду када је највећа популација штетних глодара, те када се због биолошког циклуса и миграционих својстава глодара постижу и најбољи ефекти уништавања истих у насељеним мјестима.

Правна и физичка лица, те извођачи дератизације требају се придржавати временских термина извођења дератизације, а то су:

а) Прољетна дератизација ће се спроводити у временском периоду март/април 2023. године,

б) Јесења дератизација ће се изводити у временском периоду септембар/октобар 2023. године.

Интервентна дератизација је трећа фаза извођења дератизације, а она ће се спроводити по уоченом присуству штетних глодара. Интервентна дератизација мора се спровести у објектима и просторима када се уочи повећан број глодара, као и у свим случајевима када се појави несигурна или погоршана епидемиолошка ситуација заразних болести које преносе глодари. Интервентна дератизација временски се изводи током цијеле календарске године, између двије фазе, а све до почетка прве односно прољетне оперативне фазе дератизације на подручју општине Прњавор у наредној години.

Континуитет дератизације се постиже обрадом мјеста која служе као стална легла и станишта глодара успостављањем тзв. „сталних хранилишта“ која се одржавају током цијеле године.

IV

Врсте средстава и препарата, њихове количине и начини примјене

Дератизација се изводи хемијским средствима и препаратима чија је употреба дозвољена у Републици Српској и која уз токсиколошку оцјену имају и доказ о утврђеној ефикасности, према прописима који регулишу ову област, а писмени доказ подносе извођачи дератизације, на основу Закона о биоцидима („Службени гласник Републике Српске“, број 37/09) и припадајућих подзаконских аката.

Примјена активних састојака у мамцима који ће се користити у дератизацији мора одговарати листи отрова који се могу стављати у промет у Републици Српској, а која је утврђена Рјешењем о утврђивању листе отрова који се могу стављати у промет у Републици Српској.

Контролу примјене средстава тј. усклађеност хемикалија и биоцида те контролу посједовања увјерења Министарства здравља обавља надлежна инспекција.

V

Обавезе извођача дератизације

Извођач дератизације мора имати одобрење Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, мора испуњавати услове у погледу просторија, стручне спреме запослених, техничке опремљености и других услова којима морају удовољити здравствене установе, привредна друштва која обављају послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације, како је то предвиђено Правилником о условима и поступку за утврђивање услова који се односе на кадар, простор и опрему и о висини трошкова за утврђивање испуњености услова за овлаштеног извођача („Службени гласник Републике Српске“, број 118/18) и Правилником о начину обављања дезинфекције, дезинсекције и дератизације („Службени гласник Републике Српске“, број 118/18).

Извођач је дужан да приликом извођења дератизације и дезинсекције предузима све потребне мјере предострожности за заштиту здравља грађана и радника који изводе дератизацију, као и мјере за заштиту домаћих животиња, корисних инсеката, животне и радне средине.

Извођач је дужан да користити препарате који су дозвољени за употребу, тј. препарате који су регистровани за употребу у Републици Српској.

VI

Начин обавјештавања грађана, правних и физичких лица

Извођач је дужан да прије почетка извођења дератизације обавијести грађане и друга правна и физичка лица о почетку и начину извођења дератизације, дајући и потребна упутства за заштиту од евентуалних штетних посљедица. Упутства за заштиту треба да садрже:

- а) опште мјере предострожности и сигурности,
- б) посебне мјере за заштиту грађана и имовине,
- в) опште мјере за заштиту домаћих животиња,
- г) мјере које се односе на обавезе правних и физичких лица за припремање простора у којима се изводи дератизација (уклањање смећа и других отпадака, обезбијеђење приступачности простору, давање потребних обавјештења стручним лицима извођача и др).

Обавјештења и упутства дају се на пригодан начин путем плакатирања, оглашавањем у средствима јавног информисања прије и у току извођења дератизације.

VII

Обавезе правних и физичких лица

Сва правна и физичка лица у чијим се објектима изводи дератизација, дужна су да стручним радницима извођача омогуће приступ и дају им потребна обавјештења.

Такође, дужни су спроводити одређене мјере и извршавати радње које им налажу стручни радници у циљу осигурања успјешног извођења дератизације и заштите људи и домаћих животиња.

VIII

Надзор над спровођењем дератизације (врсте надзора и извршиоци)

Стручни надзор над извођењем дератизације јавних површина и јавних добара врши Институт.

Надзор над организацијом и извођењем дератизације врши здравствена инспекција, инспекција за храну и ветеринарска инспекција (у даљњем тексту надлежна инспекција).

Надлежна инспекција по свом налазу или налазу Института може забранити или обуставити извођење дератизације због сљедећих разлога:

- а) када се утврди да извођач дератизације користи препарате чија ефикасност није провјерена и употреба дозвољена,
- б) када се утврди да се извођач не придржава правила прописаних у Плану и Наредби.
- в) када се утврди да извођачи одступају од властитог оперативног плана.
- д) када се утврди да радници који врше дератизацију немају прописане услове за вршење дератизације.

О свим налазима надлежне инспекције обавјештава се Институт.

У случају некавалитетног или непотпуног извршења дератизације, надлежна инспекција ће предузети мјере предвиђене законом.

Саставни дио овог Програма је План систематске превентивне дезинсекције и дератизације за подручје општине Прњавор за 2023. годину.

IX

Завршне одредбе

Овај Програм ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном гласнику општине Прњавор“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ОВОГ ПРОГРАМА

Правни основ за доношење овог Програма садржан је у члану 16. став 1. Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“ број 90/17, 42/20, 98/20, 63/22) којим је прописано да је скупштина јединице локалне самоуправе дужна да изради годишњи програм мјера систематске превентивне дезинсекције и дератизације и годишњи план систематске превентивне дезинсекције и дератизације за своје подручје, који су усклађени са властитим годишњим програмом мјера за спречавање и сузбијање, елиминацију и ерадикацију заразних болести на подручју јединице локалне самоуправе.

Чланом 37. Статута општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“ број 15/17 и 12/18) предвиђено је да Скупштина општине, поред осталог, доноси одлуке и друга општа акта из области здравства.

Чланом 161. Пословника Скупштине општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“ број 21/17, 23/17 и 32/17) прописано је да у вршењу својих права и дужности, Скупштина доноси опште, појединачне и остале акте.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА

Разлози за доношење овог Програма произилазе из обавезе заштите становништва од заразних болести, која је од општег интереса за Републику Српску, а што је дефинисано у члану 2. став 1. Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“, број 90/17, 42/20, 98/20, 63/22).

ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Финансијска средства за провођење овог Програма мјера предвиђена су Буџетом општине Прњавор.

ПРИЈЕДЛОГ

Предлаже се Скупштини општине да усвоји наведени Програм.